

Hotovostný peňažný obeh v SR v roku 2016

Milada Vlnková
Národná banka Slovenska

Obyvatelia Slovenskej republiky už osem rokov používajú v hotovostnom peňažnom obehu spoločnú európsku menu – euro. V článku sa hodnotí hotovostný peňažný obeh v SR v roku 2016, ktorý sa niesol v znamení rastúceho dopytu po hotovostných peniazoch. V roku 2016 nebola emitovaná žiadna eurobankovka zo série Európa, dosiaľ boli vydané tri eurobankovky druhej série, a to v nominálnej hodnote 5 €, 10 € a 20 €. Ďalšia, v poradí štvrtá eurobankovka s nominálnou hodnotou 50 € bola emitovaná 4. apríla 2017.

VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE

Hotovostný peňažný obeh v SR zaznamenal v roku 2016 mierne rýchlejší rast ako v predchádzajúcom roku. V roku 2016 dosiahla kumulovaná čistá emisia (ďalej len „emisia“) medziročný nárast o 7,9 % (t. j. o 807,2 mil. €). Medziročné zrýchlenie tempa rastu hodnoty emisie ovplyvnil predovšetkým dopyt po eurobankovkách vysokých nominálnych hodnôt (najmä 200 € a 100 €). Celková hodnota emisie¹ k 31. decembru 2016 dosiahla 11,02 mld. €, z čoho emisia eurobankoviek predstavovala 10,9 mld. €.

Hodnota položky obeživo, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Euro-systémom, k 31. 12. 2016 predstavovala približne 11,4 mld. €.² Rozdiel medzi hodnotou emisie eurobankoviek emitovaných v SR a hodnotou obeživa bol 515 mil. €.

Vývoj dennej emisie v roku 2016 si zachoval rovnaký trend ako v predchádzajúcich rokoch, s ročným posunom hodnoty približne o 0,7 až 1,0 mld. € (graf). Maximálna hodnota emisie v roku 2016 bola už tradične zazname-

naná v predvianočnom období 22. decembra (11,2 mld. €).

Kým pri hodnote emisie takmer celú emisiu predstavovali eurobankovky (98,5 %), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol pomer opačný. Eurobankovky predstavovali iba 19 % z celkového počtu a zvyšok (81 %) tvorili euromince (vrátane zberateľských euromincí).

Emisiu z hľadiska množstva tvorilo 157 mil. kusov eurobankoviek a 654,3 mil. kusov euromincí vrátane zberateľských euromincí (tabuľka). Najviac emitovanou bankovkou bola po prvýkrát, na rozdiel od predchádzajúcich rokov, 100 € bankovka, ktorej podiel predstavoval 24 % z celkového množstva emitovaných eurobankoviek. Podiel 50 € bankovky, ktorá bola najviac emitovanou bankovkou v SR od zavedenia eura v SR až do roku 2015, sa v posledných rokoch znižoval a v roku 2016 dosiahol 23 %.

Priemerné množstvo emitovaných eurobankoviek a euromincí pripadajúce na obyvateľa SR³ sa v roku 2016 v medziročnom porovnaní zvýšilo, keď v priemere na obyvateľa SR pripadlo 28 eurobankoviek v hodnote približne 1 926 € a 115 euromincí (vrátane zberateľských euromincí) v hodnote 29 €. Priemerná hodnota emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 1 955 €.

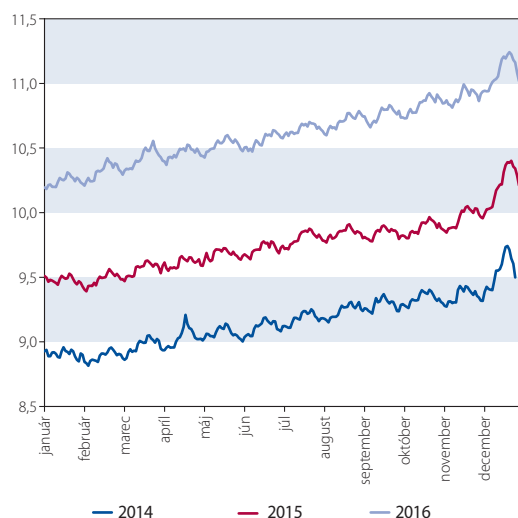
Najpočetnejšími eurobankovkami boli bankovky 50 € a 100 € v počte približne sedem kusov na obyvateľa. Z euromincí boli v obehu najviac zastúpené euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt, na jedného obyvateľa pripadlo v priemere 29 kusov 2-centových a 39 kusov 1-centových mincí. V hotovostnom peňažnom obehu v SR sa okrem slovenských euromincí nachádzajú euromince aj z iných krajín eurozóny. Najviac sa v obehu objavujú nemecké (19 %), rakúske (13,7 %) a talianske euromince (8,7 %).⁴

SLOVENSKÉ KORUNY

V Národnej banke Slovenska je možné naďalej a bez časového obmedzenia vymieňať slovenské bankovky a slovenské pamätne mince za euróvú hotovosť. Výmena slovenských obehových mincí za euróvú hotovosť bola v Národnej banke Slovenska ukončená dňom 2. januára 2014.

- ¹ Po vstupe do eurozóny sa v obeh v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými členskými krajinami eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obeh v SR. NBS eviduje len eurobankovky a euromince, ktoré sama vydala do obeh a sama prijala z obeh. Rozdiel medzi hodnotou (množstvom) eurobankoviek a euromincí vydaných do obeh a prijatých z obeh od 1. 1. 2009 predstavuje kumulovanú čistú emisiu.
- ² Hodnota obeživa (eurobankoviek) v celej eurozóne k 31. 12. 2016 bola 1 126 mld. €. Náš podiel na tejto hodnote bol podľa kľúča 1,0095 % približne 11,4 mld. €.
- ³ Počet obyvateľov SR k 30.9.2016 bol 5 434 292, zdroj: ŠÚ SR. Pri výpočte sa použilo priemerné množstvo/hodnota eurobankoviek a euromincí v emisii v SR v roku 2016.
- ⁴ Štruktúra euromincí je vypočítaná z reprezentatívnej vzorky euromincí, zdroj: NBS.

Vývoj dennej emisie eurovej hotovosti (v mld. EUR)

Zdroj: NBS.

Štruktúra kumulovanej čistej emisie eurobankoviek a euromincí

Nominálna hodnota	Kumulovaná čistá emisia				Štruktúra v %	
	Stav k 31.12.2016		Rozdiel oproti 31.12.2015		Stav k 31.12.2016	
	kusy	EUR	kusy	EUR	kusy	EUR
500 EUR	8 340 589	4 170 294 500,00	8 930	4 465 000,00	1,03	37,85
200 EUR	427 505	85 501 000,00	89 950	17 990 000,00	0,05	0,78
100 EUR	37 655 387	3 765 538 700,00	7 474 980	747 498 000,00	4,64	34,18
50 EUR	36 229 840	1 811 492 000,00	562 989	28 149 450,00	4,46	16,44
20 EUR*	31 924 210	638 484 200,00	-602 626	-12 052 520,00	3,93	5,80
10 EUR*	33 817 270	338 172 700,00	1 217 785	12 177 850,00	4,17	3,07
5 EUR*	8 836 350	44 181 750,00	-507 681	-2 538 405,00	1,09	0,40
Bankovky spolu	157 231 151	10 853 664 850,00	8 244 327	795 689 375,00	19,37	98,52
2 EUR	49 944 036	99 888 072,00	4 508 295	9 016 590,00	6,16	0,91
1 EUR	21 024 872	21 024 872,00	49 573	49 573,00	2,59	0,19
50 centov	26 978 638	13 489 319,00	736 945	368 472,50	3,32	0,12
20 centov	33 330 546	6 666 109,20	116 113	23 222,60	4,11	0,06
10 centov	56 637 978	5 663 797,80	3 311 598	331 159,80	6,98	0,05
5 centov	74 907 360	3 745 368,00	5 081 742	254 087,10	9,23	0,03
2 centy	165 169 912	3 303 398,24	13 175 619	263 512,38	20,35	0,03
1 cent	225 932 013	2 259 320,13	23 617 552	236 175,52	27,84	0,02
Mince spolu	653 925 355	156 040 256,37	50 597 437	10 542 792,90	80,58	1,41
Zberateľské mince	382 331	7 823 390,00	46 381	943 000,00	0,05	0,07
Peniaze spolu	811 538 837	11 017 528 496,37	58 888 145	807 175 167,90	100,00	100,00

* Údaje sú uvedené za obidve série spolu (ES1+ES2).
Zdroj: NBS.

5 Podiel nových eurobankoviek (ES2) na celkovom obehu príslušnej nominálnej hodnoty eurobankoviek (ES1+ES2) sú vypočítané z emisie v SR.

K 31. decembru 2016 zostalo v obehu 18,88 mil. kusov slovenských bankoviek (z toho najviac 20 Sk bankoviek v počte 10,07 mil. kusov) a viac ako 933 tis. ks slovenských pamätných mincí. Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských bankoviek a slovenských pamätných mincí je približne 2,92 mld. Sk (97 mil. €). V obehu zostali slovenské bankovky v hodnote 2,22 mld. Sk (73,8 mil. €), čo predstavuje už iba približne 1,46 % z hodnoty slovenských bankoviek v obehu k 31. decembru 2007.

Z nevrátených slovenských korún pripadli na jedného obyvateľa necelé štyri kusy bankoviek v hodnote 409 Sk a slovenské pamätné mince v hodnote 129 Sk. Celková hodnota zostávajúcich slovenských bankoviek a slovenských pamätných mincí na obyvateľa predstavovala 538 Sk.

EMISIA NOVEJ 50 € BANKOVKY

Národná banka Slovenska začala dňa 4. apríla 2017 spolu s ostatnými národnými centrálnymi bankami eurozóny emisiu v poradí štvrtej eurobankovky druhej série, bankovky 50 €. Bankovka s nominálnou hodnotou 50 € patrí k najčastejšie používaným eurobankovkám v peňažnom obehu v SR i v eurozóne. V priemere na jedného obyvateľa SR pripadá približne sedem kusov tejto ban-

kovky. Eurobankovky prvej série s nominálnou hodnotou 50 € budú aj naďalej obiehať spolu s novými bankovkami, postupne sa však budú z obehu sťahovať. Bližšie informácie o ochranných prvkoch novej 50 € bankovky sú v článku s názvom Predstavujeme 50-eurovú bankovku série Európa, uverejnenom v časopise Biatec, č. 4/2016.

Z eurobankoviek druhej série emitovaných v minulých rokoch boli ku koncu roka 2016 v obehu v SR už iba nové 5 € bankovky (5 € ES2), podiel nových 10 € bankoviek na celkovom obehu 10 € bankoviek dosiahol 97 % a podiel nových 20 € bankoviek na celkovom obehu 20 € bankoviek bol 56 %.⁵

Druhá séria eurobankoviek je v hotovostnom peňažnom obehu zavedená od mája 2013. ECB rozhodla o zavedení druhej série eurobankoviek z dôvodu zvýšenia kvality eurobankoviek v obehu a vyššej ochrany eurobankoviek pred falšovaním.

Pre zisťovanie spokojnosti s kvalitou eurobankoviek v obehu vykonáva ECB v krajinách eurozóny prieskum verejnej mienky. Z výsledkov prieskumu realizovaného v roku 2016 vyplýva, že z celkového počtu zaslaných odpovedí približne deväť z desiatich opýtaných vyjadrilo spokojnosť s kvalitou obiehajúcich eurobankoviek.